

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

10. An sit peccatum mortale exponere se probabili periculo peccandi? Et explanatur, quod sit periculum formale, & proximum. Et ex doctrina huius Resolutionis infertur, an Chirurgus expertus: dum me ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

tanquam de obiecto percipitur, non est mortalis, & hanc delectationem esse mortalem, quia est de tactu mortali, manifeste in hoc petitur principium, ergo tactus non est mortalis propter hanc delectationem, sed propter aliam delectationem, vel rem quae in eo intenditur, per ipsam quaeritur, aut ex ipso sequitur quae sub peccato mortali vitanda est. Deinde tangere res molles, suaves, & temperata propter delectationem inde naturaliter resultantem, non est mortale, ergo nec tangere carnes alienas vitales, vel foemineas, secluso alio fine, ut periculo. vide etiam Villalobos in sum. 1. 2. 11. 40. diffie. 9. n. 4. Sed ego puto contrariam sententiam mendam esse, & in his materiis non esse laxandas habenas, & Filliuc. 1. 2. 11. 30. c. 9. n. 179. docet quoad praxim, tactus huiusmodi ob solam delectationem sensibilem assumptos vitandos esse sub peccato mortali, tanquam periculosos adducendi delectationem concubitus, vel alterius actus luxuriosi. Vide etiam Sanchez in sum. 1. 2. lib. 5. c. 6. n. 12. qui ex aliis rationibus, & merito, improbat hanc opinionem, & ante illum Rebellius part. 2. lib. 3. qu. 19. sect. 3. per totam.

2. Notandum est etiam hic obiter, aliquos Doctores asserere in supradictis osculis & tactibus & vniuersim in rebus veneris dari paritatem materiae, & ita tenet ex Societate I. E. S. V. cum aliqua formidine Leonardus Lessius lib. 4. c. 3. dub. 8. n. 58. & 59. & ex Dominicanorum familia Samuel Lublinus in sum. la. cas. conscient. ver. osculum. n. 3. vbi sic ait, Inter solutos quamuis eiuſdem sint sexus, mortale crimen est osculari & tangere, ob solam venerem delectationem ex huiusmodi actibus surgentem, nisi paruitas materiae excuset. Ita ille, & alij, quos ego ipse citavi in part. 3. tr. 5. resol. 1. Sed ibi, & merito, contrariam sententiam docui, & iterum doceo, cum Syluio in 2. 2. D. Thom. quaeſt. 154. art. 4. concl. 4. in fine.

Quae hic est supra in tr. 3. Resol. 18. & in aliis eius annot.

RESOL. X.

An sit peccatum mortale exponere se probabili periculo peccandi?
 Et explanatur, quid sit periculum formale, & proximum?
 Et ex doctrina huius Resolutionis inferitur, an Chirurgus expertus, dum medetur pudendis feminarum, & Parochus, dum audit confessiones feminarum in pollutione assentive, an poterunt se tali periculo obicere?
 Ex part. 7. tr. 11. & Misc. 2. Resol. 29.

Sup. hoc in Resol. seq. si gnauer in §. vlt. & in alia Resol. eius not. & lege etiam Resol. §. 5. not. 1. dicta Resol. in tom. 7. vide doctrinam §. Sed aliquis, & Respondeo in fine, & seqq. & in tom. 2. tr. 6. ex res. 119. §. 2. & quibus pro expellendo e domo feminam quae est occasio peccati, lege in to. 1. tr. 4.

§. 1. **N**egatiue responderet Caramuel in Regulam D. Benedicti, disput. 70. num. 1058. vbi sic asserit. Petis, Vtrum possit se aliquis exponere probabili peccandi periculo? Noſter Lorca in 2. 2. sect. 3. disp. 28. num. 9. & Lopez in instrum. part. 1. cap. 21. §. ad tertiam rationem. negant: Sed videntur insistere aliis principiis. Ego nullam actionem prudentem peccati arguo, nec imprudens censendus est, qui sequitur partem probabilem: ita efficacissime superius num. 57. Huic resolutioni proderunt S. Gregorij Papae verba in homilia illa quae legitur in die Resurrectionis. Nos ergo, inquit, in eum qui est mortuus credentes, si odore virtutum referri cum OPINIONE bonorum operum Dominum quaerimus, ad monumentum profecto illius cum aromatibus venimus. Sanè ad Christum venimus, non solum cum opera allicimus, quae euidenter sunt bona, sed etiam cum opinamur (hoc est probabiliter credimus) nos bene operari. Ergo à Deo non recedit, qui probabiliter putat se non recedere: ergo non vult credere, qui se exponit periculo, quod probabiliter putat aut nullum esse aut leue. Ita Caramuel.

2. Sed Caelestinus in Compen. Theol. Moral. tract.

1. cap. 4. qu. 11. asserit esse peccatum mortale exponere se probabili periculo peccandi, & citat Les. lib. 4. c. 3. dub. 14. n. 98. qui quidem loquitur de periculo probabili, quod secundum Caramuelem differt à periculo probabilis; Et ipse concedit quod quis non possit se exponere formali & proximo periculo sine graui peccato.

3. Et ad tollendos scrupulos, vs ipse ait, explicat Caramuel quid sit periculum formale & proximum, & asserit. Primum, periculum vt censetur proximum, debet esse euidentis physice aut moraliter, si enim tantum sit probabile, periculum morale non est, nam probabiliter etiam censere poteris, periculum nullum futurum esse. Rationes euidentes assensum praedeterminant, si sint merè probabiles mentem non cogunt, sed opinio eligenda committitur opinioni voluntatis.

4. Si iueris ad talem domum decies, & quinque peccaueris, & quinque non peccaueris, est probabile, si reuertaris te peccaturum esse, & aequè probabile te non peccaturum esse. Ergo non est periculum proximum.

5. Si octies iueris, & septies peccaueris, & semel non peccaueris, est probabilius te peccaturum esse, est tamen probabile te non peccaturum esse. Ratio est; quia octaua pars est grauis, & si septem lapsus te commendant, constantia quem semel habuisti, contra septem lapsus dat grauem autoritatem, factique opinionem probabilem.

6. Si nouies iueris, & octies fueris lapsus, scias te exponi periculo proximo, si reuertaris: quia nona pars non est grauis autoritatis, & idèd improbabile est te, data occasione restitutum esse: ac per consequens est moraliter euidentis (hoc est certum) te, si èd redies, miserimè peccaturum. Ergo est periculum proximum in tali casu. Periculum agnoscitur ab experientia, examinare enim, vtrum periculum sit proximum, nihil est aliud, quam consulere experientiam, & videre verum tuae futurae constantiae faueat grauis experientia; illa dicenda est grauis, quam non vincit alia pluriquam septuplo maior: & hoc caeteris paribus.

7. Quid si mutentur circumstantiae, tollitur periculum proximum, si non possit iudicium sumi ab experientia; puta, si octies solus iueris ad domum talem, & semper fueris lapsus, & velis èd reuerti cum socio prudenti & modesto, credo iam te non exponi euidentis, & proximo periculo; quoniam qui certo moraliter sciebas te peccaturum esse, si solus irrespondum certo nosti quid sis facturus praesente tali socio, & idèd quoad vsque experiaris, pro te ferre fauorabilem sententiam potes.

8. Ex his inferet Caramuel, quod si v.g. Chirurgus indifferenter se habeat cum à laborantibus acceteretur, hoc est, nulla praevia dispositione aut intentione non peccandi accedebat. Sexdecim vicibus medicatus est, ex quibus tantum semel se continuit, & non praebuit assensum. Dico, illum non posse reuerti manentibus istdem circumstantiis, hoc est, non posse reuerti sine dispositione praevia & intentione non peccandi. Quod si proponat amplius non consentire, hoc propositum fortificat eius voluntatem & timorem eliminat, non enim euidenter sequitur, voluntatem fortem & praemunitam esse in proximo, & certo periculo, in quo erat cum debilis esset. Non igitur condemnandus est ille Chirurgus qui nondum expertus est vtrum adhibito proposito resistendi sit peccaturus.

9. Et tandem ponit nouam difficultatem; Petrus v.g. tenetur graniter ire ad talem locum audire confessiones, alicui foemina mederi, aut aliquam similem actionem agere, quam omittere non potest sine culpa mortali (puta, vel quia est votu aut iuramento obligatus, vel praeepto legitimo obligatus) examinat experientiam, & repetit esse periculum proximum consentendi

sentendi in mollitiem. Hoc periculum non euadet si condatu foecium; nam actus mere intercos praesentium reuerentia non cohibet; quid igitur facturus est an tenebitur ex causa necessaria se credere periculo formali?

10. In casu posito teneris ire ad talem locum in quo est periculum proximum, & teneris non te credere tali periculo, quoniam utrumque simul potes facere, si addas voluntatem non peccandi, quam antea non habueras; aut saltem intentionem, si ante remissam habueris; efficit enim quod non sit proximum periculum, ubi ante fuit; & ideo illam actionem non solum potes, sed & teneris facere. Et haec omnia docet Caramuel ubi supra a qua ex eius mente dicta esse volo, ego enim affirmatiuae sententiae adhaereo.

RESOL. XI.

An Chirurgus expertus, dum medetur pudendis feminarum, in pollutionem assensuri, poterit se tali periculo obicere, cum determinatione tamen non consentiendi? Idem queritur de Parocho in confessionibus foecinarum auscultatione.

Et an quis possit accedere ad Infideles gratia illos conuertiendi cum periculo peruersionis?

Et an predicando meretricibus cum periculo peccandi? Et an possit, imo teneatur Pater alere filios ex concubina, qui nec separari possunt a matre, & si periculum habeat lapsus cum concubina?

Et an liceat exponere se periculo certo, vel probabili peccandi ob bonum spirituale proximi? Ex part. 3. tr. 5. & Misc. 1. Ref. 3.

8. dispensica, sect. 5. n. 60. & 1. 2. tr. 13. disp. 6. sect. 17. n. 105. & 106. Sotum de iust. lib. 5. q. 1. art. 6. in fine 2. concl. & alios docere posse aliquem accedere ad infideles gratia illos conuertiendi cum periculo subuersionis, & ad praedicandum meretricibus cum periculo peccandi; quod etiam docuit Castrus Palauus n. 10. qui etiam addit, posse, imo teneri parentem alere filios ex concubina, qui nec separari possunt a matre, neque alia via possunt victum quaerere, etsi periculum habeat lapsus cum concubina; & faciant pro hac sententia Sanchez in summa t. 1. lib. 1. c. 8. num. 3. Basilius Pontius de marim. lib. 5. c. 35. n. 4. Freitas in addit. ad tr. de confess. sollicit. q. 19. n. 17. Sa ver. peccatum, n. 6. & alij asserentes, quod exponens se periculo peccandi causa urgente, non peccat, & ponunt multa exempla.

4. Verum Lopez in instr. part. 1. c. 21. §. ad tertiam rationem, & Petrus Lorca in 2. 2. D. Thoma sect. 3. disp. 29. n. 9. & alij asserunt non licere exponere se periculo peccandi certo, nec probabili ob bonum spirituale proximi; & ideo Suarez de charit. disp. 9. sect. 2. n. 8. sic asserit. Sequitur contra Sotum, nemini licere propter aliorum salutem exponere se morali periculo peccandi mortaliter, ex illa regula Eccles. c. 3. Qui amat periculum peribit in illesum in moralibus idem est committere, & exponere se morali periculo committendi. Quod maxime verum est, quando periculum est in determinata materia, in qua aliquis fragiliter se expertus est. Si vero in consilio non potest certa regula tradita sed pro ratione necessitatis, & periculi, pendenda res erit. Ita Suarez, quem ego sequor, vnde cogita si opinio Basilij Pontij, quam supra in tr. 4. de Sac. resol. 269. adduxi, sit probabilis.

Quoad hoc in ref. praeterita, & in to. 4. tr. 6. exref. 18. lege §§. nor. 1. §. Si militet, & pro contentio à lin. 8. huius §. in r. 1. tr. 4. ref. 13. §. vir. ad n. 3. dium.

Sup. hoc in ref. praeterita signaret à principio, & in ref. not. 1. q. & in 10. 7. tr. 7. lege ex doctrina ref. 20. §. Sed aliquis, & aliarum ref. & §§. eorum notatio. num.

Que hic est in tom. 2. tr. 6. ref. 119. §. 2. ad medium.

RESOL. XII.

Quidam vir Nobilis comedens cibos calidos, & accubans in lecto incidebat in pollutionem, quasit a me, an teneatur aliter decubere, & cibos illos non comedere? Poterat enim sine aliquo damno à supradictis abstinere. Et an Confessorius ex deuotione solum audiens confessiones expertus pollui, non tamen consentiendo, an peccet confessiones excipiendi? Et in textu huius Ref. alij casus & similia exempla inferuntur & explanantur, in quibus quis non peccat, quamuis praudeat in illis, & sequatur pollutio, sine tamen villo periculo in illorum consensu. Et tandem notatur, quod si aliqua mulier in Choreis publicis se tangit ab aliquo in intentione mala, si tactus sunt ex suo genere liciti, ut consortio manuum in choreis, non peccat illos admittendo coram alijs. Ex part. 3. tr. 5. & Misc. 1. Ref. 22.

1. Quidam Theologus affirmatiue tunc illi respondit, & hanc opinionem docet nouissime Ref. 37. §. Fagundez praec. 3. c. 6. n. 13. ubi sic asserit. Non probat opinionem asserentem non esse mortale comedere illa, ex quibus credatur sequutura pollutio; modò illa in doctrina §. se non intendatur, nisi forte loquatur, quando dubiè id videtur, & credatur, aut quando non ita facile possit eam causam auferre, ac remouere; nam aliter dormire non possit, quam taliter accubando, si alios cibos non habeat nisi illos, vnde pollutio solet mortaliter contingere, aut si habeat, sunt tamen tales, ob quos dolorem capitis, aut aggritudinem contrahat, profectò in meliori opinione non teneatur abstinere ab illis, aut à tali modo accubandi. Ita ille, citans alios Doctores, & alia exempla, vide etiam Azorium part. 3. c. 24. q. 7.

2. Sed contrariam sententiam etiam probabilem esse puto, quam in terminis docet Sancius in selectis, disp. 2. n. 12. sic asserens. Accubantem sic vel aliter, & sentientem se ex tali situ in pollutionem venire in somno, vel in vigilia, dum absit periculum consensus, Torijo, & in

Sup. his in tom. 1. tr. 4. Ref. 37. §. Restat, cum sum in fine, & lege ibi in doctrina §. Ut autem, & alius eius auctor. & in to. 4. tr. 6. ex Ref. 18. vide §. Similiter.

Sup. hoc in Ref. seq. §. Torijo, & in &c.

Sup. hoc pro Chirurgo ex lani doctrina, & praeterita, §. Ex his, & in medium, infra in ref. 13. §. Primo, & pro Confessorio infra in ref. 1. A. Hinc, ubi inuenies distinctione, de pro vtroque in to. 1. ref. 29. post meditationem, & ver. Item sentio pro vicijs, & in to. 7. tr. 7. ref. 10. §. Rec. pondero, ad medium, & ver. Quod §. Et pro consuetudine contenta in hoc textu in ref. seq. §. Hinc, ad medium, & infra in ref. 1. §. Secundum, & in to. 4. tr. 6. ex ref. 18. lege doctrinam §. sed in fine, & seq.